

Skrifstofa jafnréttismála

Jafnréttisráð Kærunefnd jafnréttismála

Alþingi

Erindi nr. Þ 120/1622

Komudagur 19/4 1996

Nefndardeild Alþingis,
Þórshamri v/Templarasund,
150 Reykjavík.

Reykjavík 16. apríl 1996.

Efni: Umsögn Jafnréttisráðs um frumvarp til laga um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, mál 372, sbr. bréf efnahags- og viðskiptanefndar Alþingis dags. 22. mars 1996.

Á fundi Jafnréttisráðs þann 11. apríl s.l. var fjallað um frumvarpið og þar samþykkt að einskorða umsögn ráðsins við þau ákvæði frumvarpsins er varða:

1. rétt kvenna og karla til opinberra starfa og til sömu launa fyrir sambærileg störf, sbr. 6. gr. frumvarpsins,
2. sömu möguleika kvenna og karla til viðbótarlauna, sbr. 9. gr. frumvarpsins,
3. rétt starfsmanna ríkisins til launa í fæðingarorlofi, sbr. 12. gr. frumvarpsins.

1. Jafn réttur kvenna og karla til opinberra starfa og til sömu launa fyrir sambærileg störf. Jafnréttisráð vekur athygli á að í ákvæðinu þarna er lagt til að konum og körlum sé tryggð sömu laun fyrir sambærileg störf. Samkvæmt 4. gr. jafnréttislaga nr. 28/1991 skulu konur og karlar fá greidd sömu laun og njóta sömu kjara fyrir jafnverðmæt og sambærileg störf. Í athugasemdum við lagagreinina er síðan vísað til ákvæða jafnréttislaga. Til að taka af öll tvímæli leggur Jafnréttisráð til að næst síðasta málsgrein athugasemda við 6. gr. hljóði svo: " Í 3. mgr. er orðalagi breytt til samræmis við jafnréttislög og alþjóðlegar skuldbindingar Íslands á þessu sviði en í lögum nr. 38/1954 er notað orðalagið "sömu störf". "

2. Sömu möguleikar kvenna og karla til viðbótarlauna.

Í 9. grein er kveðið á um jafnan rétt kvenna og karla til viðbótarlauna. Jafnréttisráð fagnar því að tekið sé á þessum þætti kjara þar sem kannanir hafa ítrekað sýnt að kynbundinn launamunur verður ekki síst til við ýmis konar aukagreiðslur. Hins vegar

telur ráðið að orðalag greinarinnar og athugasemdir við þá grein þess efnis að fjármálaráðherra skuli setja reglur "... þar sem m.a. skal kveðið á um að karlar og konur hafi sömu möguleika á fá viðbótarlaun." tryggi ekki nægjanlega það markmið. Jafnréttiráð leggur því til að lokamálsgrein 9. greinar orðist svo:

Ákvarðanir forstöðumanna skv. 2. mgr. skulu fara eftir reglum, sem fjármálaráðherra setur, þar sem meðal annars skal kveðið á um það að karlar og konur hafi sömu möguleika á að fá viðbótarlaun. Þar skal jafnframt kveðið á um skyldu forstöðumanna til að taka reglubundið saman upplýsingar um skiptingu viðbótarlauna til starfsmanna aðgreint eftir kyni. Fjármálaráðherra hefur eftirlit með framkvæmd þessara reglna.

Í samræmi við ofangreint er lagt til að lokaml. athugasemda við 9. grein orðist þannig:

Af þessum sökum er í 3. mgr. lagt til að ákvarðanir um slík viðbótarlaun skuli fara eftir reglum sem fjármálaráðherra setur þar sem m.a. skuli kveðið á um það að karlar og konur hafi sömu möguleika á að fá slík viðbótarlaun. Lagt er til að í reglunum verði það markmið tryggt með því að byggja upp reglubundið innra eftirlit hverrar stofnunar. Þannig er lagt til að forstöðumenn taki reglulega saman upplýsingar um skiptingu viðbótarlauna til starfsmanna sinna aðgreint eftir kyni.

3. Réttur starfsmanna ríkisins til launa í fæðingarorlofi, sbr. 12. gr. frumvarpins.

Í 12. grein frumvarpsins er kveðið á um rétt starfsmanna ríkisins til launa bæði í fæðingarorlofi og í veikindum. Jafnréttisráð telur að betra hefði verið að fjalla um rétt starfsfólks í veikindum og rétt starfsfók til launa í fæðingaorlofi í sitt hvorri lagagreininni þar sem um mjög óskyld atriði er að ræða.

Jafnréttisráð skilur ákvæði 12. gr. svo að allir starfsmenn ríkisins óháð því hvort þeir tilheyri samtökum opinberra starfsmanna eða Alþýðusambandi Íslands verði á launum í fæðingaorlofi. Slíkt er réttarbót til handa þeim starfsmönnum sem ekki teljast opinberir starfsmenn í dag og því ber að fagna.

Í frumvarpinu er engin afstaða tekin til þess mismunandi réttar sem konur og karlar í þjónustu ríkisins hafa til launa í fæðingarorlofi skv. núgildandi framkvæmd fjármálaráðuneytis. Jafnréttisráð ítrekar þá kröfu sína að körlum í þjónustu ríkisins sé tryggður sami fæðingarorlofsréttur og konum. Ráðið telur að ríkið sem vinnuveitandi geti ekki vísað þeirri ábyrgð sinni til hugsanlegra lagabreytinga á almennri löggjöf um töku fæðingarorlofs og rétt til greiðslna í fæðingarorlofi.

Að lokum vill Jafnréttisráð benda á að mikilvægt er að ákvæði laga um réttindi og skyldur starfsmanna séu skýr. Ýmis ákvæði þessa frumvarps uppfylla að mati ráðsins ekki það skilyrði. Má þar nefna að verulegt ósamræmi virðist á milli 12. gr. frumvarpsins, athugasemda við þá grein, ákvæðis til bráðabirgða og athugasemda við ákvæði til bráðabrigða.

Virðingarfyllst,
fh. Jafnréttisráðs,

Elsa S. Þorkelisdóttir.